

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Yhdyn toiseen lausuntoon

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

MTK Keski-Pohjanmaa kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta, yhtyy MTK ry:n lausuntoon ja toteaa lisäksi seuraavaa.

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Yleisesti suunnitelman on ohjattava toimintaa siten, ettei se heikennä maamme kilpailukykyä. Suunnitelman tulee ensisijaisesti pyrkiä tarjoamaan tulevaisuuden ratkaisuja ja uusia toimintakeinoja, eikä rajoittamaan ja pysäyttämään nykyistä toimintaa. Suunnitelman eduksi on, että se on hyväksyttävissä kaikkien sen koskettamien toimijoiden keskuudessa.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

2b Liikenne - avovastaus

Fossiilisten polttoaineiden käyttöä tulee korvata biokaasulla etenkin sellaisilla alueilla, joissa biokaasun tuotantoon on erityistä potentiaalia. Biokaasulla voitaisiin vähentää myös työkoneissa käytettäviä fossiilia polttoaineita. Tämä koskee nähdäksemme etenkin maataloutta, josta löytyy myös biokaasupotentiaali.

Lisäksi biokaasun jakelu etenkin maaseudulla on tärkeää. Silloin se on lähellä sen tuotantoa, ja polttoaineen kuljetuskustannuksia voidaan pienentää.

Maatalous

3a Maatalouteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

3b Maatalous - avovastaus

Tärkeää on edelleen muistaa ilmastopolitiikan suunnittelussa alueiden erilaisuus, ja että toimet eivät aiheuta sosiaalista tai taloudellista epäoikeudenmukaisuutta alueiden välillä. Tietyille alueelle kohdennettavien toimenpiteiden vaikutukset on tutkittava ennen toimeenpanoa niin että asianmukaisin ehdoin ja korvauksin oikeudenmukaisuus toteutuu. Lainsäädäntö ja politiikkatoimet eivät saa aiheuttaa maatiloilla byrokratiaa, hallinnollista taakkaa, joka on aina pois laadukkaan ruoan tuottamisesta ja tuotannon kehittämisestä.

Maataloussektorin politiikkaskenaarion toimet

1. Maankäytön muutoksiin liittyvät toimet

Turvetuotannosta vapautuvien alueiden osalta on tarpeen, että maankäytössä huomioitaisiin alueen tai maatilain toiminnan kannalta kestävin kokonaisuus. Jos esimerkiksi ohutturpeisen ja hydrologialtaan muuntuneen suopohjan käyttö maatalouteen parantaa peltorakennetta, tehostaa tuotantoa, vähentää työkoneliikennettä ja mahdollistaa tehottomamman maatalousmaan metsittämisen; tulisi silloin olla mahdollista, että turvepohjainen maa otetaan myös muuhun käyttöön kuin vain nurmiviljelyyn.

Metsityksen tukeminen on oltava pitkäjänteistä ja luotettavaa. Metsitykseen kohdennettujen varojen loppuminen ei ole tällaista.

2. Pellonkäyttöön ja lypsylehmien metaanituotantoon liittyvät toimet

Kosteikkoviljelyn osalta tarvitaan lisää tutkimustietoa ja pilotointia. Vedenpinnan säätelystä aiheutuvat kustannukset tulee olla tiedossa ja säätelyyn tarvittavaa osaamista tulee olla tarjolla. Tämä vaatii tutkimustietoa esimerkiksi säätelyyn ja kuivatukseen liittyvien viiveiden hallitsemiseksi. Runsaiden sateiden ja sen myötä hallitsemattomien vesimäärien tuomat haasteet kosteikkoviljelyyn tulisi tunnistaa ja tähän riskiin kehitettävää tekniikkaa ja toimintatapoja tulisi edistää ennen kosteikkoviljelyn lisäämistä.

Kun nurmimäärää lisätään, tulee arvioida sen vaikutukset säilörehutuotantoon, nurmimassan hyödynnettävyyteen sekä vaikutukset ravinteiden määrään pellossa. Muidenkin kuin rehuksi tarkoitettujen nurmien lisääntyminen voi olla uhka laadukkaiden ja hiilitehokkaiden

säilörehunurmien tuottamiseen. YMP:n toimenpiteissä koskien esimerkiksi kesantoja nurmien laatuun ei ole mahdollista tehdä riittävästi panostuksia, jotta se olisi säilörehuksi kelpaavaa. Siksi tulee arvioida, nurmipinta-alan kasvattamisen riskit laadukkaan nurmirehun tuottamiselle. Lisäksi suunnitelmassa tulee näkyä kasvavan nurmimäärän hyödyntäminen. Mikä osa lisäyksestä voidaan ohjata rehuksi, mikä esimerkiksi energiantuotantoon ja mikä jää peltoon ravinteeksi ja orgaaniseksi aineeksi. Tässä tulee huomioida pitkäaikaiset vaikutukset: ravinteet kertyvät pellon pintakerrokseen, jolloin huuhtoumariski kasvaa. Huuhtoumariski korostuu, jos pelloilla on käytössä salaojitus tai peruskuivatuksen ylläpitoon ja kunnostamiseen ei ole kannusteita.

Peltojen toimivan peruskuivatuksen merkitys osana peltojen pohjaveden pinnan nostoja ja lisääntyvää säätösalojitusta tulee arvioida. Samalla tulisi huomioida peruskuivatuksen nykytila Suomessa.

Muita maatalouden päästöihin vaikuttavia tekijöitä

Peltojen kiinteistörakenteen kehittämisellä on kiire. Heikon kiinteistörakenteen aiheuttamat haitat ovat kalliita ja ovat maataloille merkittäviä piilokuluja. Kiinteistörakenteen kehittämistä tulee vauhdittaa yhdessä sektorin toimijoiden, maa- ja metsätalousministeriön sekä maanmittauslaitoksen kanssa.

Luomutuotannon lisäämisen on hyvä tavoite etenkin sen rinnalla, kun luomutuotantoon tarkoitettua pinta-alaa on tavoitteena kasvattaa. Tämä osaltaan houkuttelee luomutuotantoon.

Karjan ikärakenteen kehittäminen on hyvä tavoite, ja siihen tulisi asettaa myös politiikkatoimia. Ikärakenteen kehittäminen on myös taloudellisesti erittäin merkityksellistä maitotiloille.

Peltometsäviljely esitellään oudossa valossa. Kyseessä ei nähdäksemme ole Suomessa vanha viljelytapa, joten väite olisi syytä todistaa tai poistaa. Myös väitteet sen vaikutuksista Suomen oloissa tulisi todistaa. Meille tärkeää on rakennetut kuivatusjärjestelmät, joiden toimivuuteen syväjuurisets pensaat ja puut voivat vaikuttaa kielteisesti.

Biokaasutuotannon roolia on suunnitelmassa korostettava, koska se tarjoaa linkit niin maanparannusaineiden, ravinteiden kuin lannan tehokkaampaan käyttöön siirtymiseen. Samalla saadaan lisättyä maaseudun työkoneille ja liikenteelle fossiilitonta polttoainetta.

Hiilensidontamarkkinat kiinnostavat maanomistajia, ja niiden edistäminen on hyvä asia. Tärkeää on jo nyt panostaa erilaisten mallien, ansaintalogiikan sekä sidonnan verifiointimallien tutkimukseen.

Nyt ympäristöministeriön alaisuudessa valmisteltu ilmastopolitiikan suunnitelma astuu toimialueensa ulkopuolelle, kun se puuttuu ravitsemussuosituksiin. Niitä tulee tarkastella STM:ssä, ja ihmisten hyvinvointiin huomio kiinnittäen. Suunnitelmassa voidaan huomioida kulutustottumusten muutos, ja elintarvikeketjun sopeutuminen muutoksiin. Tärkeää on arvioida ruokaturvan säilyminen, jonka yksi kivijalka on meidän kotieläintaloutemme, jonka yhtenä vahvuutena on nurmiviljelyn hyödyntäminen

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

Puunkäyttö on turvattu ja nähtävä sen etuna sekä kehittynyt teknologia, että polttoaineen saatavuus Suomessa. Energiapuun käyttö lisää metsien hoitoa ja johtaa sitä kautta metsien kasvuun. Lisäksi puun käyttö vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

5b Työkoneet - avovastaus

Esitetyt toimenpiteet luovat pienille toimijoille tarpeettomia kustannuksia, eikä edistä ilmastotavoitteita tarpeeksi. On syytä käynnistää tutkimukset ja kokeilut pienten toimijoiden työkoneiden ilmastoystävällisyyden lisäämiseksi.

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

6b Jätehuolto - avovastaus

Yhdyskuntajätteestä talteen otettavan tyyppien käyttöä maatalouden lannoitevalmisteiden raaka-aineena on tutkittava ennen käytön sallimista.

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

10b Kulutus - avovastaus

Kulutuksen päästölaskentaan on saatava oikeudenmukaisuutta. Maatalouden piikkiin lasketaan nyt kulutuksen päästöjä. Samoin kuntien päästölaskennassa ruokaa runsaasti tuottavat, etenkin pienet, kunnat kärsivät, jos heidän tuottamansa ruuan kulutus suuntautuu kunnan ulkopuolelle.

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimisen velvoite tulee sisällyttää hankintalainsäädäntöön vasta, kun näiden näkökohtien arviointi menetelmät on verifioitu ja validioitu. Niiden tulee kyetä tunnistamaan kotimaisen ruoantuotannon etuudet esimerkiksi vesijalanjäljen tai eläintiheyden osalta.

Hankintaorganisaatioiden yhteistyöhön panostaminen ei saa johtaa hankintakokonaisuuksien osalta sellaiseen kasvuun, että se rajaa pienten toimijoiden mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuun. Tämä koskee etenkin maanviljelijöitä lähi- ja luomuruoan osalta.

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Näille osa-alueille pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

Biokaasun rooli tulisi kirkastaa suunnitelmassa. Rooli on nähdäksemme maaseudun ja maatalouden ilmastotekojen kannalta niin keskeinen, että sen on sisällyttävä ilmastopolitiikkaan keskipitkän aikavälin suunnitelmaan.

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

Toimenpideohjelmassa pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

Toimenpideohjelman osalta jäämme kaipaamaan laadukkaampaa arviointia toimenpiteiden toteutukseen ja vaikutuksiin liittyen. Toimen vaikuttavat joko suorasti tai epäsuorasti yritysten talouteen ja markkinoihin, ja vaikutukseen vaikuttaa tarkastelun aikaikkuna. Aikaikkunan tulee olla tarkasteluissa sekä lyhyt, keskipitkä, että pitkä. Luotettavat arviot edistävät toimenpiteiden hyväksyttävyyttä ja silloin niihin tartutaan hyvinä ja kustannustehokkaina ratkaisuina.

Jotta arviointi oli luotettavaa ja laadukasta, on tutkimuksessa keskityttävä tuotantomenetelmiin. Silloin käyttöön päätyy tapoja, jotka ovat kustannustehokkaita ja laajasti hyödynnettävissä

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Vaikutusarviointi on puutteellista etenkin päästö- ja markkinavaikutuksiltaan. Vaikutusarvioinnin tulisi pohtia myös sen etuja, että nyt pitää esitellä pitkäjänteiset ja ennakoitavat polut, jotta investoinnit saadaan vauhtiin. Muuten toimialan kyky edistää ilmastosuunnitelman tavoitteita heikkenee. Lyhytnäköinen ja ideologinen ilmastopolitiikka on suuri hidaste vaikuttaville ilmastotoimille.

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Nyman Jan-Ove
MTK Keski-Pohjanmaa